

2. Рыбаков Б. А. Язычество древней Руси // Рыбаков Б. А. – М.: Наука, 1988. – 783 с.
3. Булгаков С. Н. Икона и иконопочитание: Догматический очерк // Булгаков С. Н. – М.: Русский путь, 1996. – 160 с.
4. Сирцова О. Апокрифічна апокаліптика. Філософська екзегеза і текстологія з виданням грецького тексту Апокаліпсиса Богородиці за рукописом століття // Сирцова О. – К.: КМ Akademia, 2000. – 326 с.
5. Крымский С. Б. Софийная основа сакральной топографии древнего Киева // Кримський С. Б. – Collegium. – 2001. – № 11. – С.4-29.
6. Аверинцев С. С. К уяснению смысла надписи над конхой центральной абсиды Софии Киевской // Аверинцев С. С. – София-Логос. – К.: Дух и литера, 2000. – 450 с.
7. Брайчевский М. Ю. Когда и как возник Киев? // Брайчевский М. Ю. – К.: Наукова думка, 1964. – 183 с.
8. Лазарев В. Н. Мозаика Софии Киевской // Лазарев В. Н. – М.: Искусство, 1960. – 213 с.
9. Топоров В. Н. Святость и святые в русской духовной культуре // Топоров В. Н. – М.: Гнозис, 1995. – Т.1. – 875 с.
10. Ключевский В. О. Древнерусские жития святых как исторический источник // Ключевский В. О. – М.: Наука, 1988. – 480 с.

References

1. Har'kovshhenko Je.A. Sofijnist' kyi'vs'kogo hrystyjanstva // Har'kovshhenko Je.A. – K.: Naukova dumka, 2003. – 234 s.
2. Rybakov B.A. Jazychestvo drevnej Rusi // Rybakov B.A. – M.: Nauka, 1988. – 783 s.
3. Bulgakov S.N. Ikona i ikonopochitanie: Dogmaticeskij ocherk // Bulkakov S.N. – M.: Russkij put', 1996. – 160 s.
4. Syrcova O. Apokryfichna apokaliptyka. Filosofov's'ka ekzegeza i tekstologija z vydannjam grec'kogo tekstu Apokalipsysa Bogorodyci za rukopysom stolittja // Syrcova O. – K.: KМ Akademia, 2000. – 326 s.
5. Krymskij S.B. Sofijnaja osnova sakral'noj topografii drevnego Kievа // Krims'kij S.B. – Collegium. – 2001. – № 11. – S.4-29.
6. Averincev S.S. K ujasneniju smysla nadpisi nad konhoj central'noj absidy Sofii Kievskoj // Averincev S.S. – Sofija-Logos. – K.: Duh i litera, 2000. – 450 s.
7. Brajchevskij M.Ju. Kogda i kak vznik Kiev? // Brajchevskij M.Ju. – K.: Naukova dumka, 1964. – 183 s.
8. Lazarev V.N. Mozaika Sofii Kievskoj // Lazarev V.N. – M.: Iskustvo, 1960. – 213 s.
9. Toporov V.N. Svjatost' i svjatye v russkoj duhovnoj kul'ture // Toporov V.N. – M.: Gnozis, 1995. – T.1. – 875 s.
10. Kljuchevskij V.O. Drevnerusskie zhitija svjatyh kak istoricheskij istochnik // Kljuchevskij V.O. – M.: Nauka, 1988. – 480 s.

Kovalchuk N.D., Doctor of sciences in philosophy, Professor of the department of philosophy, Borys Grinchenko Kyiv University (Ukraine, Kiev), natalia.kovalczuk@gmail.com

Conception of «sofijnist» in the context of the Kyiv Rus time orthodox culture

In this article conception of «sofijnist» (wisdom) is analyzed through the prism of Our Lady, local and state order of Kyiv Rus and phenomenon of its sanctity. In the west European theology the circumstance, that Our Lady is an incarnation of Sofia (wisdom) explains as a special role of woman in the Ukrainian mentality. Special qualities of Our Lady are represented in various hodiographic icons. The explanation of the notion «sofijnist» in the context of the state and local order of Kyiv Rus is possible through the analysis of Kyiv as the capital of the state Rus, that is also an incarnation of «sofijnist» in the city's material-spatial environment. The idea of sanctity is linked with the idea of «sofijnist». These ideas are analyzed in the context of life of the Kyiv-Pechersk Lavra holy persons, which are people's and state's intercessors. Kyiv-Pechersk Patericon indicates their main qualities such as painstaking in Christ, misericord and intercession for all who need it.

Keywords: Our Lady, Kyiv Rus, orthodox culture, sanctity, sofia, cathedral of Sofia in Kyiv.

Ковальчук Н. Д., доктор философских наук, профессор кафедры философии, Киевский университет им. Бориса Гринченко (Украина, Киев), natalia.kovalczuk@gmail.com

Концепция софийности в контексте православной культуры периода Киевской Руси

Концепция софийности в контексте православной культуры эпохи Киевской Руси рассматривается сквозь призму Богородицы, местного и государственного строя государства Киевская Русь и феномена святости. В восточно-христианской теологии обстоятельство, что Богородица становится вопло-

щением софийности объясняется особой ролью женского начала в украинской ментальности и качествами Богородицы, которые воплощены в различных списках огородничьих икон. Раскрытие смысла софийности как идеи местного устройства и государственности заключается в том, что Киев, как столица Руси, является воплощением софийности в материально-пространственной среде города. Идея святости связана с софийностью и анализируется сквозь жизнь святых Киево-Печерской лавры, которые являются заместителями и представителями людей перед Богом. Киево-Печерский Патерик отделяет такие важные черты жития святых: трудолюбие во Христе, милосердия и покровительство всех нуждающихся.

Ключевые слова: Богородица, Киевская Русь, православная культура, святость, софия, София Киевская.

* * *

УДК7.011:7.041.3

Дерман Л. М.

старший викладач кафедри дизайну та реклами інституту філософської освіти та науки, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), dermanl@ya.ru

КУЛЬТУРНІ НОРМАТИВИ ТІЛЕСНОСТІ В МОДІ

Розглядається феномен тілесності в сучасному соціокультурному та філософському аспектах. Зокрема, увага звертається на тілесні практики та їх репрезентацію в моді. Автор аналізує сучасні концепції розуміння тілесності, а також їх трансформацію в контексті масової культури та дизайнерських практиках.

Ключові слова: тілесність, тіло, мода, феномен, андрогінізація, маскулінізація, ігракування, альтернативне тіло, еталоне тіло, антропологія.

У філософській антропології та феноменології, тілесність як філософське поняття була «відкрита» внаслідок онтологічного повороту ХХ століття. Головним чином, через введення поняття вітальності, як способу подолання розриву між життям та духом, та через онтологічне розмежування понять фізичного та живого. Дослідження цього питання демонструє одну з її основних проблем, а саме – дуалізм духу та тіла. Зокрема, розуміння феномену тілесності ускладнюється тим, що вона у багатьох філософських вченнях часто не має чіткої дефініції та не артикульована, тобто має приховану сутність. Тілесність має більш широке поле визначення, ніж тіло. Можна сказати, що це сукупність тіла та інших людських аспектів, тобто певна самоідентифікація через те, що в людині не є тілом, але і неможливе без нього.

Зміни у науковій, політичній, екологічній, економічній сферах на межі ХХ та ХХІ століття зумовили інтерес до питань людської тілесності. Зокрема, на це вплинула і техногенна цивілізація, що природовж декількох століть суттєво змінила не лише природне середовище, а й культуру та соціум. Сучасна культура характеризується розвитком тілесно орієнтованих соціальних практик, в яких «тіло» стало однією з найактуальніших тем у західному філософському дискурсі, на основі якого в кінці ХХ ст. виникла «філософія нової тілесності».

Феномен тілесності в соціокультурному та філософському осмисленні представлено в роботах М. М. Бахтіна, Л. В. Жарова, І. С. Кона, Т. Лессінг, Б. В. Маркова, Ф. Ніцше, О. Шпенглер. З точки зору екзистенціальних і феноменологічних концепцій буття тілесність розглядали: М. Гайдеггер, Е. Гофман, Е. Гуссерль, А. Камю, М. Мерло-Понті, К. Ясперс. «Філософію нової тілесності» досліджували й описували: Н. Т. Абрамова, Р. Барт, Ж. Дельоз, Л. П. Мальцева, В. А. Подорога.

Методологічно важливими для дослідження тілесності людини є також роботи українських дослідників,

присвячені філософському осмисленню феномену тілесності на початку ХХІ століття, це роботи: О. Є. Гомілко, Ю. Д. Доброносова, Г. П. Ковадло, С. Кримського, В. Л. Кулініченко, Ю. Г. Легенького, В. Малахова, В. Ф. Чешко, А. О. Осипова, М. Поповича, Е. Г. Шестакова та ін.

Метою дослідження є аналіз тілесності здійснений на засадах соціокультурних репрезентацій тілесного і духовного гуманітарного полііспістемного аналізу. Зокрема, метою статті є дослідження соматичного аспекту костюма в контексті парадигми тілесності.

Завдання дослідження осмислення поняття тілесності як філософсько-антропологічну категорію, визначити значимість феномену тілесності в соціокультурному аспекті.

В роботі застосовуються наступні методи: феноменологічний та генеалогічний. Плюральність дослідження тілесності вимагає також застосування і таких методів дослідження як: компаративіського та когнітивного, екзистенціального та діалектичного.

В доіндустріальну добу тіло існувало в абсолютній злагоді зі своєю фізіологією і довколишнім середовищем, а з розвитком індустріалізації тілесні практики стали більш витонченими. Наприклад, радянське «тіло» сприймалося тільки в медичному аспекті, а культуратілазводилася до фізичного виховання. Постіндустріалізм же змінив тіло досить радикально. Воно вже не було суто біологічним, а стало соціальним тілом. Ідеальне тіло, втратило свої природні параметри, а природне навпаки стало маргінальним. Штучні соціальні маркери на тіло розглядаються як важливі ознаки цивілізованості [2].

Цікаво розглянути семіотичний аспект культурної парадигми тілесності, а саме конструювання тілесності за допомогою костюма.

Костюм тісно пов'язаний з людиною, її тілесністю, адже формуючи флеш-імідж він формує соціальні ролі, визначає культурний та соціальний стан суспільства.

Одна з основних ціннісних орієнтацій культури – це ставлення до тіла, так як воно не просто оболочка дана природою, а це соціокультурний конструкт. Проте, існування протягом довгого часу дуалістичного протиставлення «тіла» і «духу» перетворюють тілесність на приватне і маргінальне явище [4; 7].

Кожна епоха диктує свої канони краси тіла, кожна по своєму проводить його соціалізацію, тому ставлення до тіла в процесі розвитку цивілізації складалося неоднозначно.

Уявлення про красу тіла та ступінь його оголеності є символом модних змін у костюмі та соціальної приналежності. Наприклад, цікавим у соціальному розрізі є сприйняття довжини одягу. У різні епохи непристойним було показати кінчик туфлі з-під сукні, або ж навіть зап'ястя. Сучасна мода дозволяє одяг різної довжини, протерозрізняє його за призначенням (відповідно до віку, соціального статусу, професії тощо).

Соціалізація чи цивілізація тіла означає, що його функції все частіше розглядаються не як природні, а як соціальні [6].

У сучасному світі з приходом новітніх технологій зменшується роль і фізичної праці, а разом з тим і змається сприйняття людей з фізично розвиненими фо-

рмами. Раніше це могло означати, що людина багато працює фізично та відноситься до певної верстви населення. Сьогодні ж фізично розвинене тіло найчастіше є результатом занять у спортзалі, тобто має сяна увазі, що людина має характер, самодисципліну та певний рівень достатку. А недисципліноване тіло, що має зайву вагу, найчастіше сприймається як знак лінощів, слабкого характеру, неорганізованості тощо. ХХІ століття вже чітко і жорстко демонструє взаємодію тілесності, костюма та моди. Цікаво в цьому полі розглянути тілесні практики в дизайнерській практиці, зокрема, в дизайні одягу. Наприклад, японський дизайн закутує тіло, огортає приховуючи його, замість відвертого демонстрування. Дизайнери ставлять акцент на створення не антропоцентричного костюма, який не залежить від форми тіла, а космоцентричного, який змінюється у взаємодії з навколишнім середовищем. В японських конструкціях завжди збережений простір між тілом і тканиною, вони створюють нові пропорції костюма, які змінюють тіло. Наприклад, відома японська дизайнерка Рей Ковакубо часто в своїх конструкціях одягу ігнорує фігуру, створюючи екстравагантні образи з нестандартними формами. Результатом є суперечливе поєднання андрогінності й жіночності. Японські моделєри зосереджуючись на трансформації форм тіла створюють загадкові та крихітні образи [2; 6].

Природні форми тіла приховані костюмом таким чином, що фігура перетворюється на протилежність як ідеал краси так і природності в цілому. Такий одяг демонструє ідеали, які далекі від традиційних для європейської культури уявлень про гарне гармонійне тіло, яке європейська мода прагне перетворити у зразок мистецтва, на відміну від східної моди Японії, мода якої основана на естетизації потворного. Такий простір формоутворень в одязі часто називають «альтернативним тілом». Нині такі віяння виникають і в європейській моді, де дизайнери японського авангарду пропонують неординарні конструкції і образи, які демонструються у екстравагантних костюмах. Ідея «альтернативного тіла» базується на рівності всіх фізичних форм існування людини: здорового і хворого тіла, гладкого й худорлявого тощо [7].

Сьогодні демонструє бурхливий розквіт тілесно орієнтованих соціальних практик, тобто певних технік будівництва тіла та створення тілесності. Історія культури репрезентує різноманітність і нестандартність підходів до розгляду проблеми тілесності, яка є однією з найскладніших і парадоксальних у філософсько-культурологічному дискурсі, яка привертала увагу філософів, культурологів, антропологів, психологів, мистецтвознавців, художників тощо. В культурах різних історичних епох, починаючи від античності до нашого часу, було певне сприйняття, трактування та філософсько-осмислення людського тіла [1].

Досить часто сьогодні можна спостерігати поведінкові та тілесні деструкції, з більш складними соціальними та психологічними аномаліями, які часто диктує мода. Для прикладу – явище сучасності «гламур», в якому тіло перетворюється на об'єкт специфічного культу, адже гламурна тілесність передбачає певний, майже неможливий ідеал [6; 9].

Українські дослідники О. Боряк, М. Маєрчик, О. Гомілко, Ю. Легенький говорять про «еталонне» ті-

ло, як про те, що вважається найбільш впливовим і соціально привабливим. Для досягнення ідеалу в гламурному розумінні тіло піддається комплексу складних процедур, які спрямовані на його вдосконалення. Такі трансформації призводять до зміни природного тіла об'єкту культури, в якому може змінюватися колір, форма, розміри, запах, фактура тощо. Дискурс гламурної культури закликає до дисциплінарного порядку у зовнішньому вигляді та регламентованої моделі поведінки, висуває досить жорсткі вимоги до тілесної організації [3; 6].

Зокрема, інший образ, що продукується як модою так і СМІ - це певний стереотип, що сформувався у чоловічій уяві про жінок. Це образ прекрасної та слабкої жінки. Тобто, жіноча красарозуміється не завдяки внутрішнім властивостям її натури, а в контексті її фізичної привабливості. Ці образи нав'язуються суспільством ще з малку, демонструючи їх в мультиках, передачах та на подіумах. Сьогодні fashion індустрія та ЗМІ створюють фабрику мрій, що зорієнтована на певну ідеальну картинку, що повинна культивувати об'єкти насолоди та бажання, а не відтворювати реальне зображення та форми. Сучасна цивілізація загострює проблему сексуальної культури. Через ЗМІ нав'язується сексуальна поведінка, що стає якоюсь мірою навіть агресивною. Сьогодні демонструє тіло, яке набуває особливого змісту носія символічної цінності. Різні соціальні групи: гомосексуалісти, панки, андрогіни, байкери, скінхеди, репери та інші субкультури прагнуть до ствердження зовнішньої атрибутики та свого статусу в соціумі та культурі [7; 8].

Розглянемо як будується тілесність в розумінні дизайнерів одягу. Особливою в цьому сенсі дизайнер Вів'єн Вествуд, яка працює на межі, де театралізація поєднуючись із сексуальним епатажем утворюють своєрідний театр тілесних практик. Певна надмірність і своєрідна стилістика заключається в тому, що модельєр вміло трансформує великі культурні образи.

Італійська мода особлива, вона має своєрідний імпульс видовищності, драматичності та тілесного жесту, що утворює моду як симбіоз культур і синтез мистецтв. Цікава в цьому аспекті і діяльність Дольче і Габбана, які орієнтуються на екстраординарного споживача. Їх епатажні колекції, що часом переходять всі норми, швидко стають звичним і на певному етапі той епатаж уже не шокує і таким вже не вважається.

Мода в Італії спонукає до перманентного відновлення видовища, тілесного видовища. Формотворчі ідеї італійської моди більш адаптовані. Тут існують дві основні формотворчі стратегії. Це щільно прилеглий одяг, через що виникає необхідність певних модифікаторів для того, щоб тканина не рвалася і не розходила на тілі людини. Так з'являється розріз, для можливості свободи рухів, збільшення функціональності тощорухів людини. Інший тип, одяг вільного крою, коли навколо тіла створюються простір, шийються балахони.

Мода ж Франції продукує іншу тілесність. В цьому розрізі варто розглянути творчу діяльність Коко Шанель. Стиль унісекс увела в моду саме вона, створивши одяг, що був і чоловічий і жіночий водночас. Природна худощавість і підлітковість, яку демонструє сама Шанель поступово стають стилем епохи. Типовий образ жінок у 20 роки демонстрував плоскі груди, коротке

волосся тощо. Образ Шанель виник як образ інверсії чоловічого і жіночого, а якщо до цього мода чітко поділяла чоловіче і жіноче на дві половини. Андрогінізм моди набуває своєї актуальності з декількох причин: Перша Світова війна, а також, маскулінізація, адже, чоловіча цивілізація XX століття стає модною настановою. Інтроверсія статей існувала у всі епохи і до сьогоднішнього дня. Ця гра підміни статей може бути досить цікавою, проте сучасна мода її перебільшує і це явище вже перетворюється на патологію, хворобу.

Зокрема, у післявоєнний період на теренах моди вилетіла фігура Крістіана Діора. Цей дизайнер працює у протилежному від Шанель напрямі, створюючи образ красивої і бажаної жінки, ошатно і вишукано одягненої. Жінка, яку образ якої формує Крістіан Діор не худа, так як вона не пройшла це страшне зубожіння. Його сукні і спідниці нижче коліна й загалом збільшені у довжині на 30%, що сприймалося суспільством у ті часи як виклик і недоречність, адже, у післявоєнний період необхідно було економити, тканини не вистачало. Разом з тим, такий виклик в одязі Діор теж знайшов свого споживача і став особливо популярним. Ось така цікава картина тілесних практик і норм виникла в один і той же післявоєнний період. На хвилину цієї мімікрії на арену модного бізнесу виходить геній дизайну Ів Сен-Лоран, про якого часто говорять, що саме він увів і розвинув стиль унісекс. Але його андрогінний стиль зовсім іншого плану. Його образ не спортивний, а соціально-деформаційний. Він повторює гротескні інтроверсії Шанель, але у своєму розумінні 70-х років [6].

Цікавою тілесною практикою також можна вважати шрамивання, або скаріфікацію, що вважається одним з найбільш екстремальних видів модифікацій тіла. Традиція подібного прикраси – досить давня, і до цих пір практикується серед племен Австралії, Океанії та Нової Гвінеї, а також, серед племен Західної Африки. Такі штучно нанесені шрами часто вказували на те, який соціальний або політичний статус має людина, а так само показує релігійні переконання і грають роль регіональних індикаторів. У африканських жінок такий вид татуювань був безпосередньо пов'язаний з материнством і наносилися при вступі до статеву зрілості. Шрами на тілі жінки носили і естетичний характер.

Отже, у філософії XX-XXI століття відбувся фундаментальний антропологічний поворот, що змінив думку про людське тіло, і тілесність як таку. В контексті соціокультурного інтересу до проблеми людської тілесності виникає філософська антропологія як самостійна дисципліна, що ґрунтується на дослідженнях філософії життя, екзистенціалізму, феноменології тощо. Тому проблематика людської тілесності стає одним з ключових напрямів дослідження. Тіло, яке пройшло соціалізацію, вже не просто фізичне, а це вже соціальна тілесність. Техніка руйнує природні тіла, й створює нові організовані, дисципліновані, тому головним завданням суспільства в добу техногенної цивілізації – не втратити власну тілесність. Отже, можна зробити висновок про те, що мода в сучасному суспільстві несе не тільки естетичну функцію, а вже сьогодні досягла піку своєї могутності, вона структурує і перебудовує суспільство за своїм зразком. Тому сьогодні саме тілесність виступає основним об'єктом інтересу масової культури, яка «пі-

дігання» тілесність кожного під свої канони, зокрема, канони моди. Крім того, у соціокультурному житті, та сфері моди виникає інтерес до проблеми, що демонструє як стирається грань відмінності між образами «чоловічого» і «жіночого», які умовно можна розділити на «міфічний» і актуальний образ. Мода створює певні коди, в яких зчитується істотна зміна парадигм цінностей певних культур.

Список використаних джерел

1. Вальверде К. Философская антропология/ Вальверде К.-М.: Христианская Россия, 2000.
2. Газарова Е.Э. Психология телесности / Газарова Е.Э. – М.: Институт Общегуманитарных Исследований, 2002.
3. Гомілко О. Метафізика тілесності: концепт тіла у філософському дискурсі / Ольга Гомілко. – К.: Наукова думка, 2001. – 338 [2] с.
4. Гуревич П. С. Философия культуры/ П. С. Гуревич.- М.: Аспект-Пресс, 1995. – 288 с.
5. Кон И. С. Мужское тело в истории культуры/ И. С. Кон. – М.: Слово/Slovo, 2003.-254 с.
6. Легенький Ю. Г. Філософія моди / Ю. Г. Легенький. – К.: КНУКіМ, 2008. –374 с.
7. Мерло-Понти М. Феноменология восприятия/ М. Мерло-Понти. – Спб.: Ювента; Наука, 1999. – 603 с.
8. Турутина Е. С. Андрогинность как выражение антропологического смысла любви в гендерной деконструкции отечественного философско-культурологического дискурса // Вестник ТПУ. Серия Гуманитарные науки. – Томск, 2006. – № 7 (58). – С. 98-105.
9. Кривега Л. Д. Гламур як стиль життя сучасної людини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/doktor-filos-nauk-krivega-ld-glamur-yak-stil-zhittya-suchasnoyi-lyudini/>

References

1. Valverde K. Filosofskaya antropologiya/ Valverde K.-M.:Khristianskaya Rosiya, 2000.
2. Gazarova E.E. Psihologiya telesnosti/ Gazarova E.E.- M.: Instytut obshchegumanitarnykh issledovaniy, 2002.
3. Gomilko O. Metafizika tilesnosti: kontsept tila u filosofskomy diskursi/ Gomilko Olga. – K.: Naykova dymka, 2001. – 338 [2] s.
4. Gyrevich P.S. Filosofiya kылtуru/ Gyrevich P.S. – M.: Aspekt-Press, 1995.-288 s.
5. Kon I.S. Myzhskoe telo v istorii kылtуru/I.S. Kon. – M.: Slovo, 2003.-254 s.
6. Legenkiy U.G. Filosofiya mody XX st./ Uriy Grigirivich Legenkiy.-K., 2008. – 374 s.
7. Merlo-Ponti M. Fenomenologiya vospriyatiya/ M.Merlo-Ponti.- Spb.:Uventa;Nauka, 1999. – 603 s.
8. Tyrytina E.S. Androginnost kak vyrazhenie antropologicheskogo smysla lubvi v gendernoy dekonstruktsii otchestvenogo filosofsko-kylyrologicheskogo diskysa// Vesnik TPU. Seriya Gymanitarnue nauki. -Tomsk, 2006. – № 7 (58). – S.98-105.
9. Krivega L.D. Glamyr yak styl Zhittya suchasnoi ludynu. [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupy: <http://intkonf.org/doktor-filos-nauk-krivega-ld-glamur-yak-stil-zhittya-suchasnoyi-lyudini/>

Derman L.N., senior lecturer, department of design and advertising, institute of philosophy education and science, the National Pedagogical University named after M.P. Dragomanov (Ukraine, Kiev), dermanl@ua.ru

Cultural normsofhumancorporealityinfashion

This paper deals with the phenomenon of corporeality in contemporary socio-cultural and philosophical aspects. In particular, attention is drawn to the bodily practices and their representation in fashion. The author analyzes the current understanding of the concept of physicality and their transformation in the context of popular culture and design practices.

Keywords: corporeality, body, fashion, phenomenon, androgynization, masculinization, scarification, an alternative body, the reference body, anthropology.

Derman L. N., старший преподаватель кафедры дизайна и рекламы института философского образования и науки, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Украина, Киев), dermanl@ua.ru

Культурные нормы телесности

Рассматривается феномен телесности в современном социокультурном и философском аспектах. В частности, внимание обращается на телесные практики и их репрезентацию в моде. Автор анализирует современные концепции понимания телесности, а также их трансформацию в контексте массовой культуры и дизайнерских практиках.

Ключевые слова: телесность, тело, мода, феномен, андрогинизация, маскулинизация, шрамирование, альтернативное тело, эталонное тело, антропология.

* * *

УДК 15.130.2

Дмитренко М. Й.

доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Черкаський інститут банківської справи УБС НБУ (Україна, Черкаси), - dmytrenko@ukr.net

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ТА СИСТЕМНО-ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ

Корпоративна культура протягом досить тривалого часу залишалась за межами філософської рефлексії і розглядалась здебільшого у соціологічній або культурологічній площині. Це актуалізує розгляд корпоративної культури у філософсько-антропологічному вимірі. Не менш актуальним є вироблення методологічних підходів до проблем вивчення корпоративної культури. Статтю присвячено вивченню стану наукових досліджень методології корпоративної культури. В роботі розкривається суть методів структурно-функціонального та системно-теоретичного аналізу. З позицій структурно-функціонального аналізу корпоративна культура розглядається у площині її функціональних можливостей як структурно визначений механізм управління життям підприємства або його підрозділів. З погляду системно-теоретичного аналізу корпоративну культуру описано як комунікацію з власним автопоєзисом та імунною системою. Зроблено висновок про те, що такі підходи дозволяють розширити горизонти осягнення культурного виміру корпоративності і здійснити концептуалізацію її культурних репрезентацій на макрорівні теоретичної рефлексії

Ключові слова: корпоративна культура, методи вивчення корпоративної культури, системна модель корпоративної культури, структурно-функціональний аналіз корпоративної культури, системно-теоретичний аналіз корпоративної культури.

Корпоративна культура, як специфічне культурне формоутворення, протягом досить тривалого часу залишалась за межами філософської рефлексії і розглядалась здебільшого у соціологічній або культурологічній площині. Необхідність доповнення цих теоретичних розробок філософським аналізом не в останню чергу обумовлено зростанням ролі плюралізованих і, водночас, гомогенних культур у структуруванні комунікативного простору на перехресті життєвого світу і світу праці. Першочергове значення у вказаній площині має дослідження і розробка методологічного інструментарію корпоративної культури. Розв'язання окресленого кола проблем належить до числа актуальних завдань сучасної філософської антропології, що виступає методологічною основою міждисциплінарних досліджень соціокультурних синтезів, до яких належить корпоративна культура.

У контексті теоретичних завдань філософсько-антропологічного дослідження феноменів культури взагалі та корпоративної культури зокрема, а також у визначенні перспектив сучасної людини методологічно й світоглядно значущими є напрацювання низки сучасних вітчизняних філософів у галузях теорії та історії культури, філософії культури, філософської антропології, історії філософії, етики та естетики,